

HET GRONINGER WATER BULLETIN

DE VERBORGEN POTENTIE VAN
WATERGEBONDEN BEDRIJVEN

ONBEKEND MAAKT ONBEMIND

Het verhaal van een
waterondernemer

WATER EN WERKEN

Is Groningen een waterstad?

NUMMER 01

september 2023

In dit nummer

Watergebonden bedrijf
Het Droogdok Groningen

10

24

Ecologische
groenvoorziening van
Klavertje Vier

Willemien Onrust;
**'Onbekend maakt
onbemind'**

06

Inhoud

Introductie

- 03 Verborgen Potentieel
- 04 Harry Bouma, BV-ZO
- 05 Koos Tegelaar, Provincie Groningen

Redactioneel

- 06 Water, onbekend maakt onbemind
- 16 Reitdiep
- 25 Ook zo Nieuwsgierig?
- 30 PS Wilt u weten hoe spijt eruit ziet?
- 31 Colofon

Watergebonden bedrijven

- 10 Het Droogdok
- 12 Bokschoten Sleepdienst
- 14 Machinefabriek Rusthoven
- 18 Hunzetrans
- 19 Reint Jan Vegter
- 20 Sadler Bootwerk
- 22 Jan Bolt
- 23 No Limit Ships Shipyards
- 24 Klavertje Vier
- 26 Jachthaven Oosterhaven
- 27 Van Driezum Metaalbewerking
- 28 Harkboot.nl

Groningen een waterstad?

“Het verborgen potentieel van de watergebonden bedrijvigheid in Groningen”

Vandaag hebben wij u uitgenodigd om de watergebonden bedrijvigheid te laten zien die plaatsvindt op en rond de waterwegen van Groningen. We zijn verheugd dat u met grote opkomst gehoor heeft gegeven aan deze uitnodiging!

Water staat centraal in de vele stadsprojecten en ontwikkelingen in de gemeente. Projecten zoals Stadshavens, Suikerzijde, Meerstad en Scandinavische Havens gebruiken water als aansprekend decor maar de aanhangende bedrijvigheid die voor dit decor nodig zijn is in onze beleving een nogal onbekende factor. We nemen u, om zo te zeggen mee 'backstage'. Daarnaast willen we graag laten zien dat transport over water van vracht, goederen en materieel onontbeerlijk is.

U ziet vandaag een klein potentieel van bedrijven die van de Groningse waterwegen gebruik maken. Toch is het al zó veel dat we besloten hebben de groep op te splitsen in drie groepen en zo, met het perspectief vaná het water kennis te maken. Één groep gaat naar de containerterminal in Westerbroek, één groep gaat een aantal bedrijven bezoeken in de Scandinavische havens en één groep gaat de Oostersluis bekijken. Ondertussen hebben wij een aantal inspirerende vakgenoten en experts uitgenodigd die ook meevaren en hun kennis kunnen vertellen. U ziet en hoort dus niet allemaal hetzelfde! Mede om deze reden hebben we veel tekst samengevat in deze uitgave om u de kans te geven alles nog even rustig na te lezen.

Doe er uw voordeel mee!

Willemien Onrust
Directeur Hunzetrans BV

14A
C3

BEDRIJVENVERENIGING -ZUIDOOST

Beste Raadsleden,

Het was goed te horen dat de bedrijven, gevestigd aan de Scandinavische havens, het initiatief hebben genomen u uit te nodigen voor een werkbezoek.

Als bedrijvenvereniging wijzen wij de gemeente al jaren op het belang van watergebonden bedrijvigheid in onze mooie gemeente. Gelukkig is hier de laatste jaren meer aandacht voor gekomen, maar.... het kan nog beter. De plannen die er liggen voor de toekomst van de havens zien er prachtig uit. Wij denken dat er veel meer mogelijkheden zijn om op een goede manier gebruik te maken van wat het water ons biedt: vervoer over water ter bevoorrading van bedrijven in de binnenstad, bouwmaterialen voor de bouw van de "Stadshaven",

om maar een paar voorbeelden te noemen. De economische bedrijvigheid in de stad is een belangrijke pijler voor de werkgelegenheid. Laat dat vooral zo blijven. Geniet tijdens het werkbezoek en wij blijven graag in gesprek.

Met vriendelijke groet,

Harry Bouma

Voorzitter

PROVINCIE GRONINGEN

De PW 18, het eerste volledig elektrische patrouille- /inspectievaartuig in Nederland, is van de provincie Groningen. Dit vaartuig is samen met de PW 20 (snelle motorboot) het varende materieel voor toezicht en handhaving op de vaarwegen bij de provincie in beheer.

De inspecteur scheepvaart, Koos Tegelaar, heeft een coördinerende rol, zowel intern als extern, op het gebied van nautische vraagstukken. Onder zijn takenpakket valt ook de vergunning-verlening voor transporten, voor werkzaamheden op en langs de vaarweg en handhaving daarvan.

Met externe partijen zoals een waterschap zijn er samenwerkingsverbanden om de handhavende taak voor hun uit te voeren. Aan boord werken drie medewerkers in roosterdienst als toezichthouder / buitengewoon opsporingsambtenaar en hebben als functie "controleur scheepvaart". Dit zijn Teake Venema, Rick de Wit en Luck van Ellen. Hun taak bestaat uit toezicht houden op provinciale besluiten, reglementen op de vaarwegen, zoals het Binnenvaartpolitie-reglement en diverse andere wetgeving zoals de Waterwet en de Binnenvaartwet. De PW 20 is voor controle op de recreatievaart (zoals speedboten, jetski's en dergelijke) en voor de begeleiding van transporten.

‘Water, onbekend maakt onbemind’

De stad Groningen had niet bestaan zonder zijn waterwegen. Van de eerste bewoning op de uitlopers van de Hondsrug langs de Hunze, Fivel en Reitdiep tot een bloeiende stad met een netwerk aan kanalen. In vroeger tijden waren de wegen ondergeschikt aan de waterwegen.

door Willemien Onrust beeld Judith van der Meulen

Was er een brug, dan mocht dat geen belemmering vormen voor de scheepvaart. Heden ten dage is deze situatie compleet omgekeerd. Groningen is fietsstad! Bereikbaarheid staat in een hoog vaandel. In dit licht bezien zijn bruggen en vaarwegen maar lastige obstakels en onderhoud is peperduur.

Echter, op dit moment staan we ook op een keerpunt. De klimaatverandering gaat een steeds grotere stempel drukken op kwaliteit van leven in en om de stad. De gemeente heeft al duidelijk blijk gegeven van de ambitie om water een belangrijke rol te laten gaan spelen.

Zie Project Stadshavens, de plannen voor de Scandinavische havens en de Suikerzijde.

Maar dit watergebruik lijkt bij deze projecten vooral als decor te dienen. Voor echt hoge kwaliteit waterwegen gebruik heb je niet alleen een rubberbootje met een peddel nodig maar ook ideeën over doorstroming, beleid aangaande het aquatisch milieu, watertoerisme, aanlegplaatsen, vrachtschepen, onderhoud, waterberging, verkoeling, noem maar op.

Aldus: maak uw waterwegen weer belangrijk (en dat kan prima samengaan met grootstedelijke woningbouw):

Omarm watergebonden toerisme. Dit type toerisme kan van grote waarde zijn voor stad en ommeland. Als de Stad een onneembare vesting wordt ivm brugbedieningstijden, kapotte bruggen, gebrek aan ligplaatsen etc. wordt het ook nooit wat in de rest van de provincie. Vergeet niet: Als je van punt A in de provincie moet varen naar punt B moet je bijna altijd door Groningen.

Zorg voor een goede kwaliteit vaarwegen voor de grotere vaart.

Door klimaatverandering zullen er steeds vaker periodes van droogte plaatsvinden. Daardoor zijn de grote rivieren niet meer goed bevaarbaar

“Maak uw waterwegen weer belangrijk en dat kan prima samengaan met grootstedelijke woningbouw”

erboden
voegden

LIFE JACKET
"DRAGEN VERPLICHT"

en zal de vrachtaut naar en van het achterland Duitsland alternatieve routes gaan zoeken zoals via Groningen. De kwaliteit en bevaarbaarheid van deze vaarwegen is hierbij erg belangrijk. Uiteindelijk zijn vrachtschepen op meerdere fronten (co2-uitstoot, wegbelasting) nog altijd een veel betere optie dan dat diezelfde hoeveelheid vracht per vrachtauto vervoerd zal moeten worden. Zeker nu er een enorme vergroening plaatsvindt in de binnenvaart.

Zorg voor een goede waterkwaliteit. Niet alleen bij droogte maar ook bij zeer veel regen. Dit betekent een goede doorstroming en goed kadebeheer. Op dit moment zijn het oude Winschoterdiep en het Hoendiep bijvoorbeeld “dode” waterlopen geworden. En dat is zichtbaar aan de waterkwaliteit. Hier wil je beslist niet zwemmen! Maak vaarwegen weer begaanbaar voor bootjes-varen. In de

nieuwste gebiedsvisie Scandinavische Havens staan bootjes-verhuur en ander waterbeleving ingetekend. Maar op het nieuwe Winschoterdiep varen ook 110 meter containerschepen. Dat gaat moeizaam samen. Hoe mooi zou het zijn als je in de toekomst vanaf de nieuw te bouwen wijk de Suikerzijde naar de stad kan varen via het Hoendiep en weer terug. Of door het oude Winschoterdiep naar de Euroborg? Net zoals nu al gebeurt op het Reitdiep (vanuit Reitdiephaven) en diepenring. Dat komt de waterkwaliteit én waterbeleving enorm ten goede.

Pleeg onderhoud. Kade-onderhoud is een klassiek impopulair speerpunt bij beleidsmedewerkers want zeer kostbaar en het publiek ziet er niet persé de noodzaak van. Momenteel ligt het materieel van de aannemerij die in de omgeving werkzaamheden uitvoert bij de gratie Gods afgemeerd

in de Deense haven. Deze mogelijkheid gaat met de komst van de Stadshavens verdwijnen en er is geen alternatief geboden.

Organiseer een goed functionerende onafhankelijk havendienst met liefde en toewijding voor alles wat zich op en in het water bevindt. Zie het water in de stad als een levend organisme met bewoners (ongeveer 450 woonschepen), flora en fauna, waterrecreatie enz. Er zijn voorbeelden te vinden van prachtig historisch erfgoed tot moderne smaakvolle architectuur.

U heeft hier in de stad een verborgen potentieel aan waterwegen maar ook aan ondernemers. Wij nodigen u uit op uw kennis te verbreden bij de echte experts op het water. Daar heeft u geen dure adviesbureaus voor nodig! Onze watergebonden ondernemers hebben visie en kennis om van al het water in en om de stad een aantrekkelijke en inspirerende en gezonde leefomgeving te maken.

Ps Wilt u weten hoe spijt eruitziet?

Kijk op
blz 30

Vriendelijke groet,

Willemien Onrust
Hunzetrans BV

HET DROOGDOK GRONINGEN

In het begin van deze eeuw, zo'n 20 jaar geleden, is Drogdok het Noorden overgenomen door dhr. Jelle Talsma uit Warten. Daarna is nog zo'n 10 jaar gewerkt met het oude dok. Het was dringend aan vervanging toe en daarom werd er in 2016 een nieuw dok ontwikkeld, gebouwd en geplaatst door zusterbedrijf Talsma Shipyards uit Franeker.

Het droogdok staat het hele jaar door vol met stalen woonarken, zeilschepen van charterbedrijven, recreatieschepen en werkschepen. Het is 50 meter lang, 13 meter breed en kan 400 ton aan gewicht dragen.

In ons dok wordt, in overleg met de eigenaren en hun verzekeringsmaatschappij, het schip schoongespoten en klaargemaakt voor een periodieke inspectie. Na deze inspectie worden de geadviseerde reparaties door ons deskundige personeel uitgevoerd en de scheepsromp voorzien van een nieuwe verflaag.

De woonarkeigenaren wonen op hun schip, dus als dat schip van de vertrouwde ligplaats af moet, naar ons dok moet worden gesleept en daar zo'n kleine week ligt, heeft dat een enorme impact. Ze moeten een tijdelijk logeerafres regelen of, als dat niet mogelijk is, verblijven ze in ons dok. Daardoor heeft ons

team veel contact met de klanten, wat fijn is. Zo is het werk veelzijdig en weet je voor wie je je best doet.

Voor de waterbewoners van de stad Groningen en omgeving zijn we een belangrijke steunpilaar bij verwerven, verkopen en onderhouden van hun stalen woonark. Wij staan in nauw contact met alle bedrijven die daarbij betrokken zijn, zodat we de scheepseigenaren op alle fronten kunnen ontzorgen. Denk aan sleepbedrijven, makelaars, notarissen, overheden, leveranciers en verhuurbedrijven van materialen en gereedschappen. Ook huren wij plaatselijke vakmensen in als er meer werk is dan onze 5-koppige ploeg aankan. Het is immers nooit vooraf precies te bepalen hoeveel werk er na een scheepskeuring is. Bij het inhuren van extra handen maken wij o.a. gebruik van de diensten van onze burens, o.a. Sleepbedrijf Bos, Hunzetrans en No Limits Ships.

Naast het reguliere onderhoud aan schepen voeren wij complete verbouwingen uit aan bestaande schepen. Zo kunnen, soms in samenwerking met ons zusterbedrijf in Franeker, schepen verlengd of ingekort worden of vrachtschepen verbouwd worden tot woonschip. The sky is the limit. Wij zijn een gekwalificeerd leerbedrijf voor MBO-leerlingen en hebben daarnaast stageplekken voor stagiaires van andere onderwijsinstellingen. Omdat de schepen ons adres moeten kunnen bereiken spreekt het vanzelf dat onze bereikbaarheid vanaf het water, ook voor grotere schepen, goed moet zijn. Ook moeten andere omstandigheden, zoals bijvoorbeeld een kwalitatief goed en veelzijdig bedrijfsklimaat in de directe omgeving, goed op orde zijn. De bereikbaarheid via de weg is daarbij uiteraard ook van groot belang.

“

De woonarkeigenaren wonen dan soms tijdelijk in ons dok als ze geen ander logeeradres hebben.

”

BOKSCHOTEN SLEEPDIENST

Als geboren Groninger heb ik de stad vanaf de zestiger jaren zien veranderen. Ik was al vroeg aan de waterkant te vinden en in Kostverloren waren het Hoendiep en de suikerfabriek dichtbij.

In die tijd werden suikerbieten door zowel schepen als vrachtautos aangevoerd. Ook bij de aankoopcentrale aan het Reitdiep was het druk op het water. Groningen was een belangrijke schippersstad gelegen op een knooppunt van rivieren en kanalen. Begin jaren 70 waren er zelfs ambities om door te groeien naar een zeehaven .

Na wat sleepkusjes met de boot van mijn broer (nu de PW17 Emma van het museum) heb ik in 1991 mijn eerste sleepboot gekocht. De Anna 1. Daarmee vertrok ik naar de Zeeuwse en Zuid-Hollandse wateren om bij een Werkendamse aannemer de kneepjes van het waterwerk te leren. Na een aantal jaren vestigde ik mij in Assen, maar bleef voornamelijk vanuit Groningen varen. Er waren inmiddels een paar boten bijgekomen en naast het werk voor aannemers hebben wij ook een aantal jaren het woonboot transport naar de droogdokken in de stad verzorgd. Dit met zeer veel plezier en met prettige medewerking van de havendienst.

Toen een aantal jaren geleden Hunzetrans verkocht werd was het al vrij snel duidelijk dat we onze krachten gingen bundelen en gebruik maken van elkaars netwerk en expertise. Naast het aannemerswerk en de

Begin jaren '70 waren er zelfs ambities om door te groeien naar een zeehaven

(soms heel) bijzondere transporten zijn we ook veel betrokken bij de scheepsbouw op het Winschoterdiep. Dit werk bestaat uit transport van secties, tewaterlatingen en verplaatsen van nieuwe schepen bij de werven. Een groot deel van het jaar varen we op de Waddenzee. Voor het jaarlijkse kwelderonderhoud voeren wij alle materiaal voor de rijshoutdammen aan met pontons. In het voorjaar baggeren we jaarlijks de havens van Noordpolderzijl en Schiermonnikoog. De laatste jaren zijn ook wij bezig met vergroening. De Anna 1 heeft al een milieuvriendelijke motor en de Anna 6 binnenkort. Op verzoek van de opdrachtgever varen we ook op HVO100, dit is een puur biologische brandstof voor dieselmotoren.

Wij hebben een leuk gespecialiseerd bedrijf met enthousiaste medewerkers en hopen het werk nog lang en gezond te kunnen doen.

MACHINEFABRIEK RUSTHOVEN

Machinefabriek Rusthoven; landelijk bekend als de specialist in bewegend staal in met name de bouw van bruggen en sluisen, waarbij de typische Groningse nuchterheid en het pragmatisme een aansprekend handelsmerk is geworden.

Met bijna honderd medewerkers is Machinefabriek Rusthoven één van de grotere Groningse werkgevers in de werktuigbouwkundige installaties. Het bedrijf kent zijn oorsprong in de stad Groningen en is in de loop der jaren vergroeid geraakt met de stad en zijn inwoners, het bedrijfsleven en de vijfenzestig beweegbare bruggen in de stad.

Het bedrijf is gevestigd in de Scandinaviëhavens aan de Stockholmstraat, met de ring en het Winschoterdiep als belangrijkste ontsluitingswegen.

Machinefabriek Rusthoven is in 1956 begonnen als onderhoudsbedrijf aan het Eemskanaal in Groningen. Mede door de uiterst goede samenwerking met de Provincie en de gemeente Groningen hebben wij in de loop der jaren een enorme expertise en reputatie.

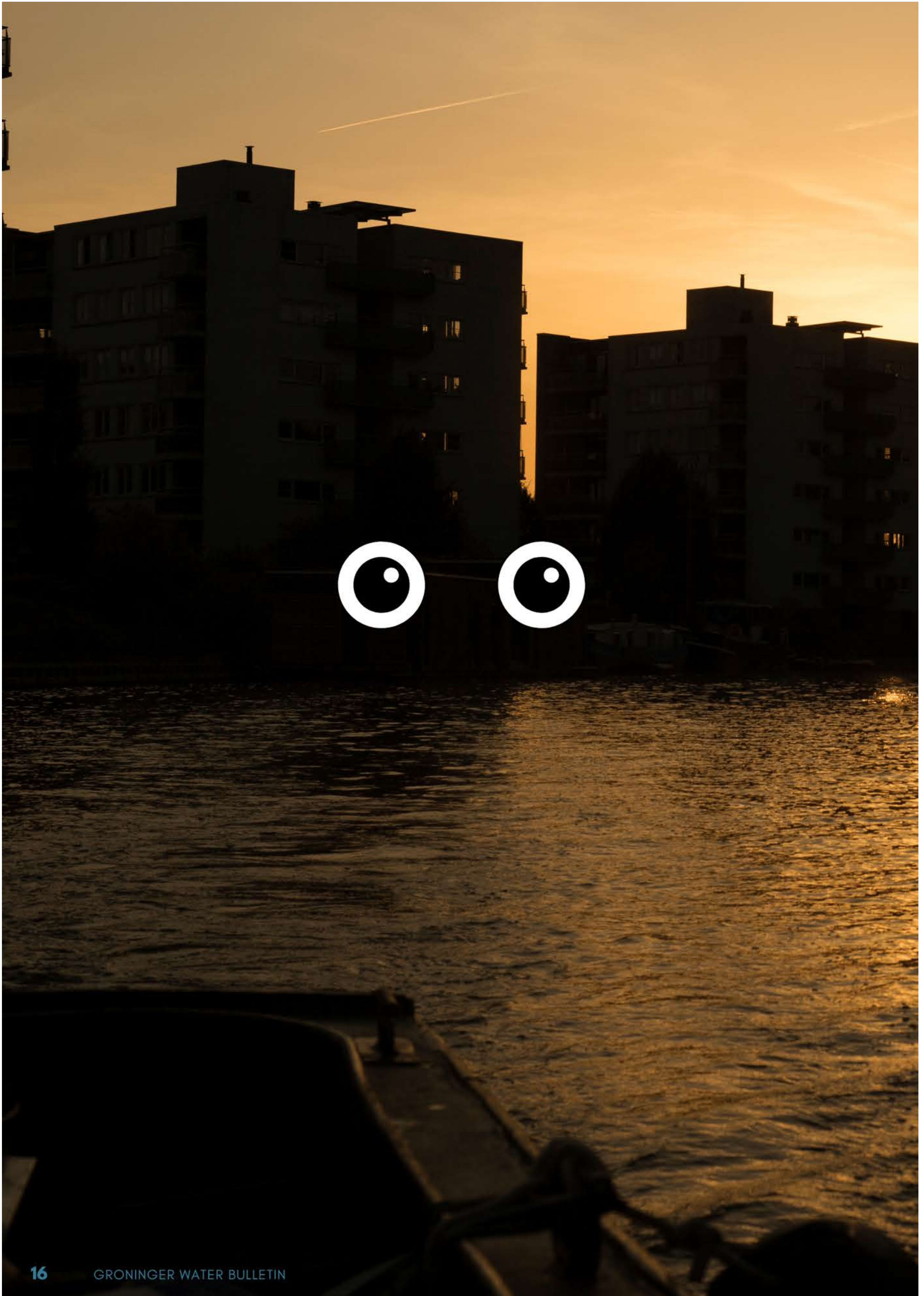
opgebouwd in het 'bewegend' staal. Naast de productie en montage van bruggen, sluizen en tal van speciale projecten, helpen wij onze klanten met ontwerp, engineering, onderhoud en reparatie hiervan. Ook voeren wij voor onze klanten met regelmaat inspecties uit aan deze objecten. Mede door het uitgebreide machinepark waarbij wij veel onderdelen zelf kunnen draaien en frezen kunnen wij op deze manier een breed scala aan diensten bieden voor onze klanten.

Wij zijn trots op onze producten welke veelal een bepalende en iconische plaats in de ruimtelijk omgeving innemen. Een voorbeeld hiervan is de Sontbrug, een project wat op steenworp afstand ligt van ons bedrijf en een echte eyecatcher is. Deze brug, de langste brug van Groningen, bestaat uit twee delen die optisch tot de verbeelding spreken, maar uiteraard naadloos in elkaar passen.

Om deze mooie en bijzondere projecten te kunnen realiseren is een laad- en loskade op eigen terrein onmisbaar. Waar de Sontbrug een belangrijke schakel is geworden voor de bereikbaarheid van Groningen, daar is het Winschoterdiep de belangrijkste schakel voor Machinefabriek Rusthoven.

Jelte Hoving, DGA Eendrachtgroep

IK ZIE JE KIJKEN

Hier had jouw advertentie kunnen staan.

Willemien Onrust
Hunzetrans

Ik ben Willemien Onrust en samen met Siebe Kuipers eigenaar van Hunzetrans BV.

Nadat wij vanaf 2012 één sleepboot exploiteerden hebben wij in 2018 de al decennia bestaande sleepdienst Hunzetrans overgenomen. In enkele jaren tijd hebben we de sleepdienst op weten te bouwen tot een bloeiend en stabiel bedrijf. Er zijn drie medewerkers in dienst en er is een hechte groep van zo'n vijftien zzp-ers verbonden aan het bedrijf. Mannen en vrouwen, jong en oud, hoog en laag opgeleid. Ons doel is om naast een gezond bedrijf ook een maatschappelijk betrokken onderneming neer te zetten, zowel op sociaal als milieu-technisch gebied. Plezier in het ondernemen staat boven alles voorop.

Wij zijn één van de vier! sleepdiensten in het gebied. (Hunzetrans BV, Bokschoten Sleepdienst, Sleepdienst Schut, Bos Sleepdiensten). Groningen ligt op een kruispunt van waterwegen en is zodoende een ideale vestigingsplaats.

Onze werkzaamheden zijn vooral dienstverlenend van aard. Wij assisteren bij de aannemerij bij het kade-onderhoud, damwand zetten, baggerwerkzaamheden, dijkverzwaring, brugonderhoud etc. etc. Verder zijn we altijd oproepbaar bij noodsituaties en calamiteiten zoals aanvaringen en bij pech onderweg op het water. We doen transporten met allerlei materieel door heel Nederland en Duitsland. En natuurlijk zo nu en dan een woonark vanuit de stad en vice versa.

Specialist waterbouw

REINT JAN VEGTER

Oprichter Vegter Waterbouw

Groningen Waterstad is regelmatig toneel van waterbouwkundige werkzaamheden.

Denk aan het vervangen van de steigers in de Oosterhaven, werkzaamheden aan kades en bruggen bij de Diepenring en de bouw van de Ringweg Zuid. Vegter Waterbouw is een van de grote aannemers die hier al jaren actief in zijn. Om de werkzaamheden naar behoren uit te kunnen voeren is de natte aannemerij afhankelijk van een aantal voorzieningen in de stad Groningen.

Denk aan laad- en losvoorzieningen, open afrijvoorzieningen voor pontons en werkschepen en niet te vergeten bedrijven voor het huren van dekschuiten, sleepboten en ander wapenkundig materieel.

Werkzaamheden kade Emmasingel

Vervangen steigers Oosterhaven

Laden Materiaal t.b.v. Emmasingel

“**Het is essentieel dat er een plek blijft waar bewoners, charteraars en kleine bedrijven hun schepen kunnen onderhouden en verbeteren**”

SADLER BOOTWERK

In de noord-west hoek van de Zweedse Haven, aan de Bornholmstraat, ligt het werkschip CAS. Hier aan boord hebben wij, Claudia en Andrew Sadler, een (scheeps-)timmerbedrijf.

Claudia Sadler is meubelmaker en bouwt kasten, lades, trappen en hele keukens voor scheepsbewoners, maar ook voor huiseigenaren die op zoek zijn naar maatwerk.

Andrew Sadler is zijn hele leven met boten en schepen bezig en is scheepstimmerman. Dat wil zeggen dat hij aan de buitenkant

van schepen aan masten, roeren, zwaarden, ramen en deuren werkt, maar ook binnen in het schip het hele proces van isolatie tot vloeren, wanden en plafonds kent. Hij wordt ook steeds gevraagd voor badkamers aan boord, en plaatst graag de kasten en keukens die ontstaan zijn aan Claudia's werkbank.

In 2016 kwam de kans om met een schip naar de Zweedse haven te komen, toen de ligplaatsen in de hoek ter overname aangeboden werden. Wij waren op zoek naar een werkplaats aan het water in Groningen - een speld in een hooiberg - omdat we uit de gehuurde loods aan het Oude Winschoterdiep wilden. Een

lwerkplaats aan boord van een schip in een haven waar mensen met staande mast langzij konden komen was een optie dat we niet hadden overwogen maar we hadden snel door dat het perfect was.

Een schip was snel gevonden. CAS is een spits, gebouwd in 1930 voor Belgische eigenaren en met de maximale maten om alle wateren tussen Groningen en de Middellandse zee te bevaren. De sluismaat van 40 x 5 meter is door Napoleon ingevoerd en nog altijd bepalend. De vloer-oppervlakte in het ruim kwam overeen met de loods waar we al meer dan tien jaar werkten.

We gingen ervoor.

De plek in de stad is ideaal. Alle leveranciers van hout, staal, en techniek zijn dichtbij en er is een gemeenschap van kleine en grotere bedrijven op maritiem gebied die het mogelijk maakt om opdrachten aan te nemen waar meer bij nodig is dan we zelf kunnen bieden.

Wij hebben klanten uit de stad, maar ook verder uit alle drie noordelijke provincies en zelfs uit Almere, Amsterdam en Arnhem. De Groninger havens zijn uniek; een plek waar je een hellingbeurt in kan plannen, kan blijven voor hout- of staalwerk, waar de bedrijven kunnen samenwerken zoals ze doen hier in Groningen. Dat is moeilijk te vinden in en rond de randstad.

Onze meubel klanten met huizen zijn ook vaak bij ons terechtgekomen omdat ze een probleem hebben dat de 'huizen-timmerman' niet op kan lossen of voor een product dat niet op de meubelboulevard te vinden is.

Veel van onze klanten zijn vrienden geworden. Dit geldt ook voor de ondernemers om ons heen. De wereld van boten en schepen is klein en mond op mond reclame zorgt dat wij, maar ook de andere bedrijven om ons heen, het altijd druk hebben.

Het is bijzonder dat heel veel mensen niet weten wat er allemaal in de Scandinavische havens gebeurt, maar ook best jammer. Het is essentieel dat er een plek blijft waar bewoners, charteraars en kleine bedrijven hun schepen kunnen onderhouden en verbeteren, en het is fijn dat de maritieme bedrijven meegenomen worden en dat er in de nieuwe visies aandacht is voor een maritiem historisch deel van de stad.

Dan blijft er voor ons een plek waar we kunnen zagen en timmeren

Andrew & Claudia Sadler.

Ervaringsdeskundige waterbouw

JAN BOLT

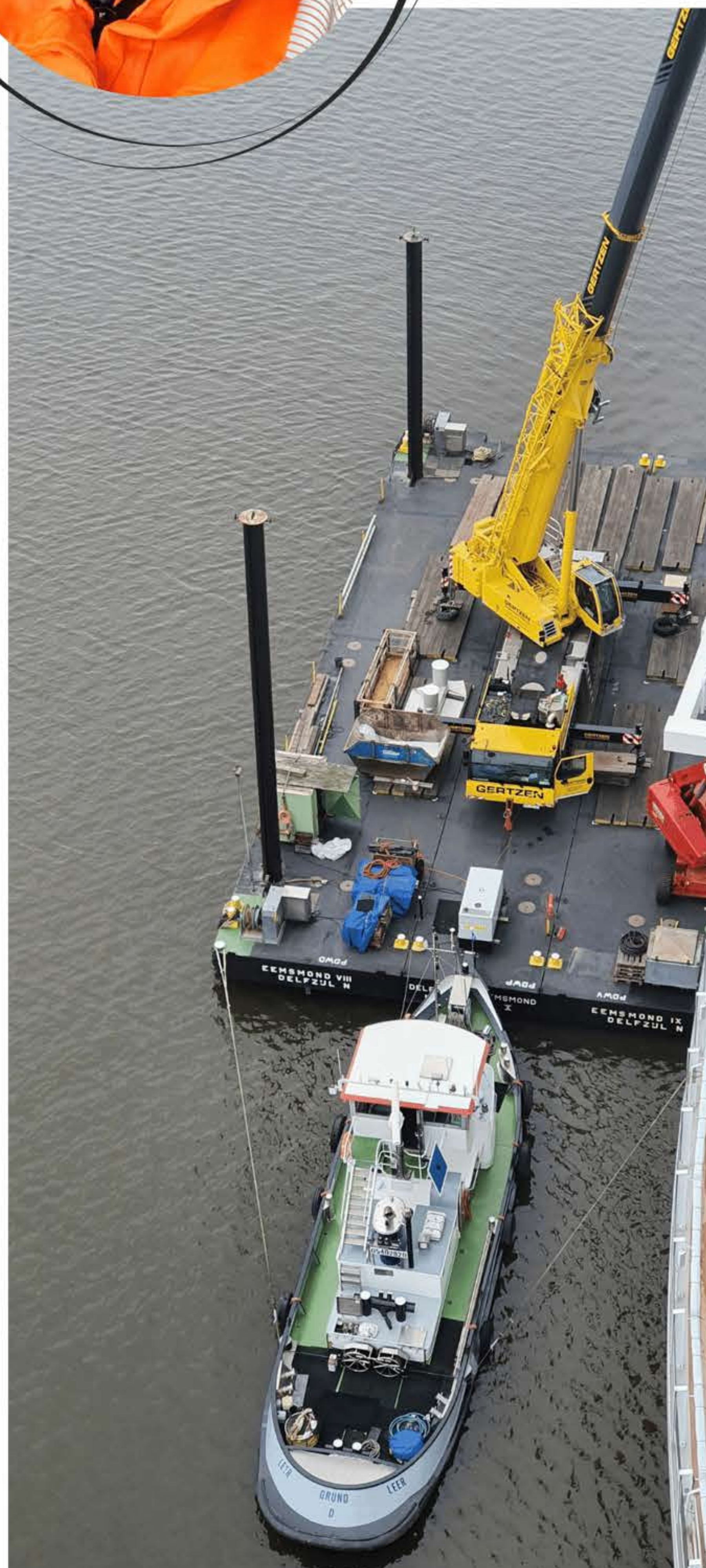
Ik ben Jan Bolt en al vanaf mijn vroege jeugd verbonden geweest met het water en wel in diverse functies.

Eenzijds in de aannemerij bij het onderhouden van de van de vaarwegen en het bouwen van waterbouwkundige voorzieningen, anderzijds als schipper op kraanschepen en sleep-/ duwbotten ten behoeve van de “natte” aannemerij.

In de stad Groningen zijn wij als Bolt Water en wegenbouw betrokken geweest bij het kunstprogramma A Star is Born in de stad Groningen. De uitvoering hiervan was in 1995/ 1996. Wij hebben het platform mogen bouwen aan de Winschoterkade in de Oosterhaven en wij waren betrokken bij alle nautische aspecten binnen dit programma. Verder hebben wij stalen damwanden geplaatst in het verbindingskanaal en hebben wij remmingwerken mogen plaatsen om het gebouw van de roeivereniging de Hunze in de Westerhaven. Vanwege de toegenomen werkzaamheden in de stad Groningen hadden wij naast een vestiging in Leens een terrein aan het water aangekocht in Waterhuizen (nu Koers grondstoffen handel).

Door al deze werkzaamheden en ervaringen kan ik wel stellen dat de stad Groningen een prachtige plek is om te werken. Met name de kade voorziening aan het verbindingskanaal (locatie Ritsema) is voor de natte aannemerij een mooie uitvalsbasis. De locatie is voor groot materieel over de weg goed bereikbaar en de kade is uitermate geschikt om zware kranen en ladingen aan boord van pontons te plaatsen. Sterk Heiwerken BV, waar ik al met al 13 jaar heb mogen werken, heeft bij het plaatsen van 7 Kilometer damwand langs het Eemskanaal de locatie voor opslag van de 9000 ton damwand gebruikt en tevens de locatie gebruikt om de kranen op en van boord te rijden. Eigenlijk een onmisbare schakel in het geheel, wat in de toekomst helaas niet meer gebruikt kan worden.

Jan Bolt
Jabo Nautische dienstverlening

NO LIMIT SHIPS

THE WORLD AWAITS!

Down to earth

We zijn een Gronings familiebedrijf, al meer dan 25 jaar lang. Als broers, Peter en Bart Wierenga, staan we inmiddels als tweede generatie aan het roer. Van vader Piet kregen we de provinciale nuchterheid met de paplepel ingegoten. Net als hem spreken we klare taal, denken we logisch na en doen we geen gekke dingen. Dat karakter weerspiegelt zich in onze jachten: stoer en betrouwbaar. Ideale eigenschappen om een solide basis te vormen voor de avontuurlijke dromen van onze klanten.

Full of passion

We zijn jachtbouwers in hart en nieren. Als kind brachten we alle vakanties en weekenden op het jacht van onze ouders door. Aan boord monteerden we motoren op surfplanken en voerden we eigenhandig de snelheden op. Studies werktuigbouwkunde kozen we bewust met het oog op een toekomst bij No Limit Ships. Nog altijd worden we als een kind zo blij van het ontwerpen, bouwen, onderhouden, repareren, refitten of stallen van jachten. Ziel en zaligheid leggen we erin om daar elke dag de beste in te zijn.

Believe in craftsmanship

In onze ogen is vakmanschap niet alleen iets wat je kunt, maar vooral ook wie je bent. Medewerkers van No Limit Ships verstaan daarom niet alleen hun vak, maar identificeren zich er ook mee. Ze zijn oprecht trots op wat ze maken. Met grenzeloze kennis, kunde en ervaring dragen zij vanuit hun eigen specialisme bij aan schepen die de wereld rond kunnen varen. Teamwork makes the dream work. Bij No Limit Ships geloven we daar heilig in.

Een aantal van onze projecten:

- bouw van enkele schepen voor één van 's werelds grootste baggeraars Jan de Nul
- bouw van Ecolutions voor wijlen Wubbo Ockels
- bouw van schepen voor onder andere Havendienst Rotterdam, Van Oord, MRTS Rusland, Dredging, Environmental and Marine Engineering NV en vele jachten voor particuliere klanten.

KLAVERTJE VIER

ECOLOGISCHE GROENVOORZIENING

Klavertje Vier is door Gemeente Groningen betrokken bij onderhoud aan plantengroei in de kademuren van de Diepenring. Jaarlijks werken we in het najaar de kademuren af vanuit een klein motorbootje en vanaf de kade om zoveel mogelijk ongewenste vegetatie te verwijderen. specialistische plantenkennis is daarbij nodig om de soorten die behouden moeten worden snel te kunnen onderscheiden.

Sinds meer dan 10 jaar wordt op deze manier gezorgd dat kwetsbare bijzondere flora die in Groningen specifiek gebonden is aan de oude (kade)muren zoveel

mogelijk behouden blijft en waar mogelijk zich uitbreidt. En ongewenste soorten weggehaald of in toom gehouden worden.

We zorgen eens per drie jaar voor een uitgebreide inventarisatie zodat we kunnen volgen hoe het met verschillende soorten gaat. Onze bevindingen zijn dat het op de meeste plekken heel goed gaat en op sommige plekken wat minder. Meestal komt dat door ingrepen waarbij vegetatie verloren gaat. Onze wens is dat er toch zoveel mogelijk mensen blijven zien dat het iets heel bijzonders is en daar ook naar handelen...

Ook zo nieuwsgierig

naar de namen van de Groningse Wateren?

Groningse Wateren in Stad & Ommeland **mét** naambordjes

**BEKEND
MAAKT
BEMIND**

Reitdiep

Damsterdiep

Hoendiep

Winschoterdiep

Noord Willemskanaal

Reitdiep

“

Als havenmeester ben je soms psycholoog, sociaal maatschappelijk werker, klusjesman, vvv kantoor, handhaver, wc-juffrouw en redder.

”

JACHTHAVEN OOSTERHAVEN

Christa Beuker, havenmeester Jachthaven Oosterhaven Groningen

De Oosterhaven ligt aan de internationale Staande Mastroute van Delfzijl tot aan Willemstad (Zeeland). De Oosterhaven is de poort van Groningen over het water.

Wijd en zijd bekend door veel internationale gasten die Groningen bezoeken.

‘s Zomers de dynamiek van het water-toerisme en in de winter de charterschepen (bruine vloot). Als havenmeester ben je een soort moeder van de haven, dat wil zeggen soms psycholoog, sociaal maatschappelijk werker, klusjesman, vvv kantoor, handhaver, wc-juffrouw en redder.

Het is veelzijdig, je komt met alle lagen van de bevolking in aanraking. Zo heb ik bijvoorbeeld al twee keer iemand gered uit de haven. Jaarlijks ontvang ik vele flesjes wijn en bloemen voor de gastvrijheid die gasten voelen als ze de Oosterhaven binnen komen varen.

Klaas van Driezum

Van Driezum Metaalbewerking heeft een werkplaats aan boord van de Spits Wallis in de Zweedse Haven en is gespecialiseerd in producten van staal, rvs en aluminium uitsluitend voor boven de waterlijn.

Te denken valt aan diverse soorten luiken, onderbouw (staal) voor stuurhut, constructie voor een nieuwe luikenkap, speciale loopplanken, een handtakeltje om een motorfiets aan boord te tillen, trapbomen, boordlichtsteunen enz. Daarnaast verzorgen wij ook knip-, zet- en draaiwerk voor het droogdok. Dit is een greep van onze mogelijkheden.

Schepen kunnen bij ons langs zij afmeren, zodat wij de werkzaamheden gemakkelijk en vlot uit kunnen voeren en met behulp van onze twee kranen materiaal aan en van boord kunnen sjuwen.

De roef hebben omgetoverd tot kantoorruimte en in onze werkplaats hebben we machines voor zagen, boren, lassen snijden, draaien en frezen, tevens voor plaatbewerking, knippen, zetten, uithoeken en walsen, en uiteraard voorraden staal, rvs en aluminium.

HARKBOOT. NL

Harkboot.nl verwijdert sinds 2014 ongewenste wortelende waterplanten met wortel en al.

Ultimo 2022 bestaat de vloot uit twaalf boten, waarvan drie verkennings- en inspectievaartuigen, zeven complete hark-verzamelboten en een geheel nieuw ontwikkeld werktuig die o.a. waternavel kan verwijderen.

Harkboot.nl heeft zich als doel gesteld middels een minimale CO2 footprint haar werk te doen. Met een

groot verantwoordelijkheidsbesef heeft Harkboot.nl zich gecertificeerd middels de Co2 prestatieladder niveau 5. Tevens is Harkboot.nl VCA** gecertificeerd.

Maatschappelijk ondernemen

In het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen wil Harkboot.nl haar steentje bijdragen. Dit uit zich onder andere in het aangaan van lokale samenwerkingsverbanden, het laten varen en rijden van het materieel op HVO 100 diesel en het gebruik van bio hydraulische olie en biologisch afbreekbaar vet in de boten. Ook maakt Harkboot.nl zich sterk voor arbeidsre-integratie en zijn wij een erkend leerbedrijf.

Inzet en gebruik harkmethode

De harkmethode is erop gericht om op duurzame wijze ongewenste wortelende waterplanten (inheemse en exoten) te verwijderen, rekening houdend met ecologische omstandigheden, waaronder het voorkomen van zuurstofloosheid en vissenwelzijn. Deze methode is in 2021 genormaliseerd in een Nederlandse NEN-norm, de NTA 8037. In 2022 is deze norm omgezet in een Europese norm, de CWA 17916 - Wortelende ongewenste (exotische) waterplanten - Bestrijding door een harkmethode met een boot. Alle medewerkers worden intern opgeleid om gedegen kennis te hebben op het gebied van waterplantenkennis, soortenherkenning en het herkennen van (beginnende) zuurstofloosheid. Wij werken volgens de gedragscode van de Unie van Waterschappen en werken volgens een ecologisch werkprotocol.

Opdrachtgevers

Harkboot.nl heeft de afgelopen jaren een mooie klantenkring opgebouwd en werkt onder andere voor waterschappen, gemeentes, provincies, jachthavens, particulieren en de sportvisserij. Op dit moment zijn wij o.a. werkzaam voor de Gemeente Groningen en houden we ons bezig met het inventariseren, monitoren en verwijderen van invasieve woekerende waterplanten. Hieronder vallen onder meer Grote Waternavel en Waterwaaier. Dit doen wij doormiddel van een speciaal ingericht online systeem (ArcGIS). Waarin inzichtelijk is gemaakt waar en hoeveel er van een bepaalde plant staat. De Grote Waternavel is een woekerende exoot die met juiste weersomstandigheden binnen een zeer korte tijd de gehele watergang kan bedekken. Waterwaaier en Ongelijkbladig Vederkruid zijn ook woekerende waterplanten echter groeien deze voornamelijk onderwater en wortelen deze in de bodem. Dit kan leiden tot overlast bij de doorstroming van water. Dit kan o.a. problemen geven voor de beroeps- en recreatievaart.

PS: Wilt u weten hoe spijt eruit ziet?

Drachtstervaart (kanaal) [\[bewerken\]](#) [|](#) [brontekst bewerken](#)

Inhoud [\[verbergen\]](#)

- 1 [Beschrijving](#)
 - 1.1 [Demping en heraanleg](#)

Drachtstervaart in Drachten voor WOII

Beschrijving [\[bewerken\]](#) [|](#) [brontekst bewerken](#)

Drachtstervaart in Drachten anno 2012

De Drachtstervaart loopt van de **Nieuwe Drait** bij **Buitenstverlaat** door Drachten en vormde de hoofdader van de Drachtster Compagnonsvaart voor de **vervening van turf**, tussen Buitenstverlaat en het Drentse **Kolonievaart**. Aan de vaart ligt de nieuwbouwwijk Drachtstervaart.

Demping en heraanleg [\[bewerken\]](#) [|](#) [brontekst bewerken](#)

In de jaren 1966/67 werd een deel van de Drachtstervaart gedempt, maar later opnieuw geopend om een graantje mee te pikken van het watertoerisme op de **turfroute**. De vaart werd slechts gedeeltelijk heraangelegd, vanaf de **Zuiderhogeweg** tot bij het **carillon** in het centrum van Drachten. Het miljoenenproject liep in 2003 vertraging op door allerlei juridische procedures. Het heropenen van de vaart werd in 2008 stilgelegd ten gevolge van de **kredietcrisis** maar is in 2012 alsnog begonnen en in 2015 afgerond.

Ten behoeve van de heraanleg van het kanaal werd het kunstproject *Water is leven* gerealiseerd, waarbij een deel van de straat het Moleneind blauw geverfd werd.

ADVERTENTIE

Levensécht blauw

Extra dekkend

Voor als écht water
niet meer voor
handen is

HYSTORIX
Perfect Finish Straatverf

COLOFON

Organisatie & Vormgeving

Heike Of, Hunzetrans
 Willemien Onrust, Hunzetrans
 Judith van der Meulen, Hunzetrans

Lunch

Janet Frieling, Gekruid en Geroerd

Druk

't Hartje, Copy en Printshop

Met speciale dank aan:

Koos Tegelaar, Provincie Groningen
 Harry Bouma en Irma Noorbergen,
 Bedrijven Vereniging Zuid Oost
 Lien, Mijke en Linde
 Jan Douwes

Het werkbezoek wordt u aangeboden door:

Hunzetrans B.V. Willemien Onrust & Siebe Kuipers

Met medewerking van:

Peter Bokschoten, Bokschoten Sleepdienst
 Reint Jan Vegter
 Jan Bolt, Jabo Nautische Dienstverlening
 Jelte Hoving & Marjolein Smit, Machinefabriek Rusthoven
 Piet Wierenga, No Limit Ships Shipyard
 Rixt Talsma, Droogdok Groningen
 Peter van der Wal en Leon Sterk, Harkboot.nl
 Nils, Klavertje Vier, ecologische groenverzorging
 Bas, De Ruyter Training & Consultancy
 Claudia en Andrew Sadler, Sadler Bootwerk
 Klaas van Driezum, Van Driezum Metaalbewerking
 Christa Beuker, Jachthaven Oosterhaven

Participerende watergebonden bedrijven:

Kuiper Engineering B.V.

Van Driezum
Metaalbewerking

Jabo Nautische Dienstverlening

Sadler Bootwerk

Harkboot.nl BV

